

Skogsgödsling

Gödsling av skog utförs i liten omfattning i våra trakter. Detta trots att det gamla talesättet "en mark i gödsling ger tre tillbaks" ännu torde stämma fast vi har euro.

Det finns två typer av skogsgödsling; normal tillväxtgödsling samt vitaliseringsgödsling.

Vid den normala gödslingen sprids kväve samt ibland också fosfor för att öka tillväxten. Man når stockdimensioner snabbare med gödslingen som då utförs antingen efter första eller andra gallringen. Marken får inte vara för grov, (grus och sten) för där binds inte gödseln i markytan. Ej heller för bördig. Normala lingontyper samt svagare blåbärstyper är de lämpligaste. Antingen markspridning eller med helikopter. Beroende på gödseltyp sprids 300-600 kilogram per hektar och på barmark.

Vitaliseringsgödsling

Vitaliseringsgödsling sker på torvmarker där det råder brist på något näringsämne. Oftast fosfor, kali eller bor. Ifall det också är brist på kväve så skall man nog fundera två gånger före gödslingen utförs. Normalt innehåller de trädbevuxna virkesproducerande torvmarkerna tillräckligt med kväve. Kvävet frigörs då torven nedbryts via syret i luften

som kommer från att vattennivån sjunker med dikade torvmarker. Ifall inte näringsbalansen stämmer kan inte träden ta tillvara nyttan med dikesrensningar, röjningar och gallringarna till fullo.

För att få reda på ifall brister finns så bör en barranalys utföras. Då samlas toppskott från de tre sista åren varefter barren analyseras. Ifall det är kraftiga brister syns det också på träden. Kaliumbrist syns bäst på granar, i tallbestånd, för då är sista årets barr gröna medan äldre barr är gulaktiga. Ifall det, speciellt på besogade torvmarksåkrar, ser ut som om granarna frusit i toppen många år så att tillväxten avtagit och flera toppar bildats är det tydlig borbrist.

När dessa två tecken syns är det en kraftig brist. Numera tillverkas inte längre PK-gödsel för torvmark utan nu är det granulerad askgödsel som gäller. Ifall endast borbrist så kan flytande borgödsel användas. Sprids med motorryggspruta då mängderna är så små.

För vitaliseringsgödsling kan Kemerastöd sökas. Kravet är minst två hektar område. Områdets dränering bör vara i skick och marktypen motsvara minst lingontyp. Stödet är numera 30 procent av totalkostnaderna för planering, gödsel, spridning samt analyskostnader. Söks före arbetet utförs.

Askgödsling

Nyttan med askgödslingen håller i sig minst 30 år och enligt skogsforskningen är

avkastningen mellan 15-20 procent. Spridning kan ske antingen från marken med traktor eller från luften med helikopter. Helikoptern kräver över 10 hektar nära till lagret medan en askspridare på skogstraktor kan användas från 5 hektar. Kräver dock färdigt avverkade körvägar samt frusen mark.

Askgödsel PK3000 förmedlas av bland annat K-lantbruk och till exempel i Viitasaari sker granulering av träaska. Säljs i 700 kg:s storsäckar eller i lösvikt men då bör hela bilen beställas. Aska i storsäck hemkörd kostar drygt 100 €/ton utan moms. Mängden som sprids är 3-4000 kg/ha. Med 3000 kg så ges då 45 kg fosfor, 105kg Kalium, 450 kg Kalsium och 1,8 kg bor. Fosfor är bunden bland annat till järn så det frigörs i sakta mak.

Perfekta förhållanden

Jag, undertecknad, utförde askgödsling själv senaste helg i perfekta förhållanden. De två senaste vintrarna, då jag utförde gallring samt överståndaravverkning, måste spår köras i snön för att få marken att frysa tillräckligt för virkestransport. Nu, tack vare ingen snö då det varit kallt, så var det bara att köra direkt och överallt.

För drygt 15 år sedan skötte jag om helikoptergödsling på flertalet av skiftena på samma mosse. Då spreds 500 kg PK-gödsel för torvmark. Tillväxten på dessa skiften är i mina ögon väldigt bra jämfört med de som inte då gödslades. Emedan totalarealen nu var dryga fyra hektar och i två

Tydlig brist på kalium.

skiften var det bästa alternativet att göra själv.

Jag använde en gammal åkergödselspridare bak på en mindre traktor och det lyckades bättre än väntat. Storsäcken lyftes ovanför spridaren, med griplastaren på en annan traktor, varefter säcken öppnades med kniv i botten. Med största möjliga utmatning och lägsta växeln blev mängden inom 3-4000 kg/ha. Spridningsbredden är som mest 12 meter så det blev att hitta en körväg mellan de normala vägarna. Tack vare en liten traktor som kunde styras till och med runt enskilda träd hittades tillräckligt med rum i den gallrade skogen. Närmare

traktorn samlades den mer finfördelade askan medan de större askbitarna flög längre. Att tömma en säck tog drygt 20 minuter och 5 säckar = 3500 kg/ha tog två timmar. Därtill kommer transporter till skiftet.

Nu väntar jag på att tallarna skall börja skjuta fart då träden har näring och dikena är rensade. Tidigare utförda mineralgödslingar i skogen har inte gjort mig besviken, få se om askgödsling är ännu bättre.

**Text och foto:
John Berg**

Granulerad aska i spridaren.

Tömning av storsäcken.

Liten traktor som ryms bra mellan träden.

Askans utspridd på marken.

Svart aska på vit snö. Spridningsresultatet syns bra.